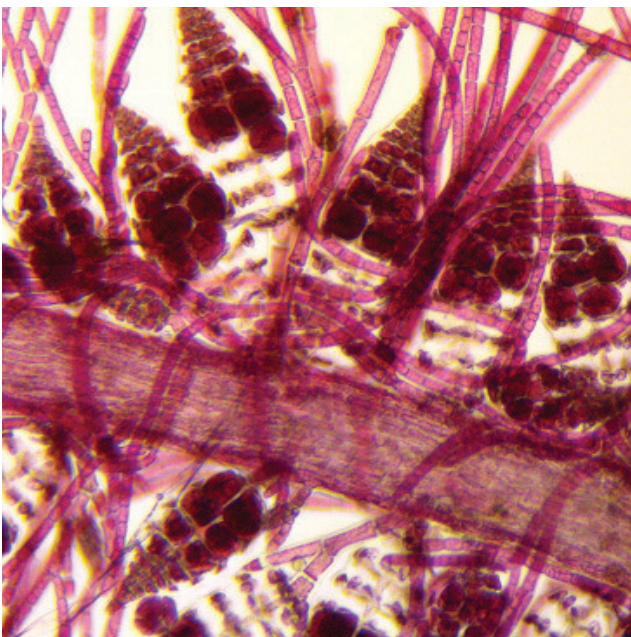

CS-VERSLAG 1 – RIEN DE RUIJTER

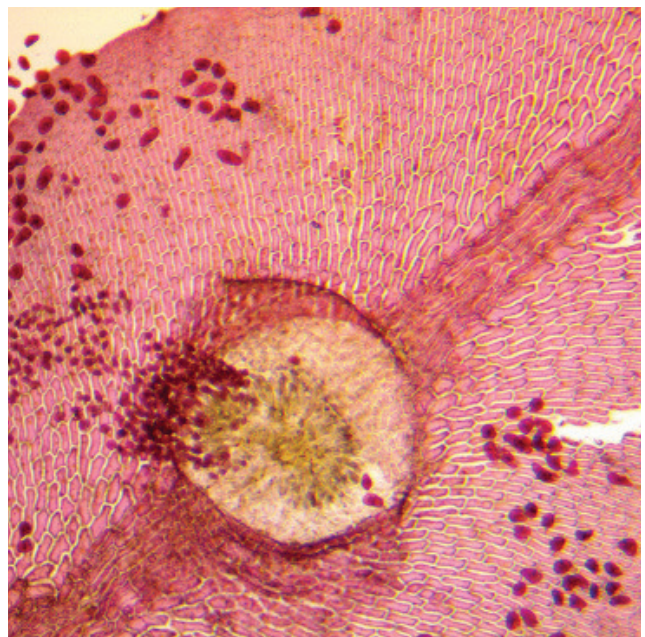
Beste SWG-ers, als jullie dit verslag lezen, ben ik alweer aan het volgende begonnen. Alleen toen dit verslag klaar was, had ik vrijwel geen meldingen meer. Dus als jullie nog wat waarnemingen hebben, stuur ze dan snel naar mij. Het nu volgende verslag kwam tot stand door meldingen van: André Staal, Rob Dekker, Marja van den Berg, de SWG-groep regio Alkmaar, Wilbert Kerkhof, Ria Walvis, Ada Klai, Luc Knijnsberg, Lucette Robertson-Proot, Pieter Kruse, Ad Aleman, Ellen van der Niet, Dennis Leeuw, Ingeborg de Boois, Joop Verkuil, Marion Bilius, Frank Perk, Kees Peeters en mijzelf.

WIJEREN

Op 16-07 werd er een excursie georganiseerd, door de SWG-groep Alkmaar, naar Fort Harsens op het marine-terrein bij Den Helder. Er gingen ook een paar leden van de SWG mee, waaronder Frank Perk. Hij ging uiteraard op zoek naar wieren en vond een flink aantal soorten. Zo meldde hij van de pontons in de jachthaven o.a. regelmatig vederwier *Bryopsis plumosa*, gedraaid rood-donswier *Antithamnionella spirographidis*, gevorkt boompjeswier *Callithamnion corybosum*, Koreaans hoorntjeswier *Ceramium sungminbooi*, brakwater hoorntjeswier *Ceramium diaphanum* (met daarop de epifytische roodwiertjes

Figuur 1. Gedrongen zeehoornblad: stichidia met tetrasporangia (foto: Frank Perk).

Figuur 2. Tongwier: cystocarp met vrijkomende carposporen (foto: Frank Perk).

Acrochaetium secundatum en *Erythrotrichia carnea*), pluimveerwier *Pterothamnion plumula*, struikbuiswier *Melanothamnus harveyi* en donker buiswier *Vertebrata fucoïdes*.

Ook zocht Frank op een stuk dijk en daar verzamelde hij o.a. Japans bessenwier *Sargassum muticum*, bleekgroen rotswier *Cladophora laetevirens* (met daarop *Stylonema alsidii*), bruinrood hoorntjeswier *Ceramium botryocarpum*, Hollands hoorntjeswier *Ceramium deslongchampsii*, rood hoorntjeswier *Ceramium virgatum*, Iers mos *Chondrus crispus*, gedrongen zeehoornblad *Dasya sessilis* (fig. 1), donker knoopwier *Gracilaria gracilis*, wijnrood korstwier *Hildenbrandia rubra*, tongwier *Hypoglossum hypoglossoides* (fig. 2) en wat purperwieren. Van deze laatste soort werd een aantal monsters opgestuurd voor DNA onderzoek. Het bleek allemaal te gaan om *Porphyra purpurea*.

HOLTEDIEREN

Op 11-08 zag Wilbert Kerkhof in een poeltje bij 'de Kerf' een aantal kleine kompaskwallen *Chrysaora isosceles*, waarvan hij er ééntje op de foto zette (fig. 3). Verder zag hij een aantal zeepaddestoelen *Rhizostoma octopus*. Ingeborg de Booï meldde die zelfde dag beide soorten ook bij Katwijk en Dennis Leeuw zag ze ook bij Egmond.

Figuur 3. Kompaskwal (foto: Wilbert Kerkhof).

KREEFTACHTIGEN

Van Rob Dekker had ik nog een lijst met waarnemingen van april en mei. Op deze lijst staan van 19 t/m 24-04 waarnemingen van Terschelling. De helmkrab *Corystes cassivelaunus* is de meest gevonden soort. In de genoemde periode werden er 87 exemplaren gezien tussen paal 4 en paal 25. Op 19-04 werd er ook nog een carapax gevonden van de Noorse kreeft *Nephrops norvegicus*.

Tijdens de excursie bij Fort Harsens op 16-07 werden er tussen en onder de stenen van de dijk twee harige porceleinkrabbetjes *Porcellana platycheles*, een paar juveniele noordzeekrabben *Cancer pagurus* en vele penceelkrabben

Hemigrapsus takanoi en blaasjeskrabben *Hemigrapsus sanguineus* gevonden. Er kwam ook weer een melding binnen van de hoekige krab *Goneplax rhomboides*. Kees Peeters vond op 22-08 vier exemplaren op het strand van Terschelling. Een dag later vond hij er nog eens zes.

Figuur 4. De 56 groene zeeappels gevonden op 12-2-2022 (foto: Lucas Kruse).

STEKELHUIDIGEN

In het CS-verslag in Het Zeepaard 82(3) meldde ik al dat er in februari flinke aantallen zeeappels *Psammechinus miliaris* gevonden waren. Ook Pieter Kruse vond op 12-02, tussen Langevelderslag en Zandvoort, 56 exemplaren (fig. 4).

Ad Aleman was op 06-07 aan het snorkelen in de Grevelingen, ten zuiden van de zuidelijke strekdam van de Springerdiephaven. Hij keerde een steen om (op ca. 50 cm diepte) en zag daar een aantal levendbarende slangsterretjes *Amphipholis squamata*. Eén heel klein exemplaar was minder gelukkig want dat viel ten prooi aan een klein anemoontje (waarschijnlijk een weduwenroos *Cylista undatus* (fig. 5).

Figuur 5. Levendbarende slangster verorberd door zeeanemoon (foto's: Ad Aleman).

WEEKDIEREN

Op 03-04 bezocht de SWG-groep regio Alkmaar het strand van de zuidpier bij IJmuiden. Er werden daar o.a. twee klepjes van de kleine zwaardschede *Ensis ensis* gevonden. In het meegenomen gruis zaten o.a. 1x gewoon muizenootje *Myosotella myosotis*, 1x mosselslurpertje *Brachystomia scalaris*, 1x geribd gordelhorentje *Onoba semicostata* en een gewone papierschelp *Thracia phaseolina*.

Rob dekker en Marja van den Berg meldden op 18-04 een doublet van een klein mesheft *Ensis minor* bij paal 23 op Texel. Op 19-04 vonden zij een doublet van de grote strandschelp *Macra stultorum* bij paal 9 op het strand van Terschelling. Hier vonden zij ook, op 20-04 tussen paal 19 en 25, wel zeven kleppen van de messchede *Solen marginatus*, en nog eens twee op 24-04 tussen paal 15 en 19.

De SWG-groep Regio Alkmaar vertrok op 22-05 richting Zeeland en Wilbert Kerkhof en Ria Walvis verzamelden zowel aan de noordkant als aan de zuidkant van de Brouwersdam een hoeveelheid gruis. In het gruis van de noordkant (bij het strandhaventje) vonden Wilbert en Ria beide o.a. 2x de witte wenteltrap *Epitonium clathratulum*, bij elkaar 27x melkwit tralie-drijfhorentje *Alvania lactea*, en vond Ria nog 1x melkwitte priemhoren *Turbonilla lactea* en een dubbeltjesschelp *Lucinella divaricata*. Het gruis aan de zuidkant (bij de spuisluis) was wat rijker, zowel meer soorten als

grotere aantallen. Er werden bijv. ruim 200 gekielde cirkelslakjes *Tornus subcarinatus* geteld door Wilbert, vond Ria 5x verdikte fuikhoren *Tritia incrassata* en Wilbert 3x klein traliehorentje *Spiralinella spiralis*. Ook het Banjaardstrand werd bezocht en ook daar werd gruis verzameld. Hierin vond Ria o.a. 1x kleine scheefhoren *Lacuna parva*, 3x klein spieshorentje *Aclis minor* en 1x slank tandhorentje *Odostomia plicata*. Wilbert vond in dat gruis o.a. nog een aantal gordelhorentjes, 4x geribd gordelhorentje *Onoba semicostata* en 1x slank gordelhorentje *Onoba aculeus*, 12x kleine platschelp *Asbjornsenia pygmaea*, 2x noordse rotsboorder *Hiatella arctica* en 10x geplooiide rotsboorder *Saxicavella jeffreysi*. Ada Klai was ook mee naar Zeeland en zij vond op het Banjaardstrand 1x Groenlandse wenteltrap *Epitonium greenlandicum* en 2x koffieboontje *Trivia arctica*.

Op 11-06 ging de club uit Alkmaar met drie deelnemers naar Texel op excursie. Daar sloten nog drie deelnemers van het eiland aan. Ze bezochten verschillende stranden waaronder het 'Ceresstrandje' (een opgespoten strandje aan de wadkant); hier werden ruim honderd artemisschelpen *Dosinia exoleta* opgeraapt en één wijde mantel *Aequipecten opercularis*. Bij paal 14 werd o.a. 2x de prismatische dunschaal *Abra prismatica* verzameld en bij de vuurtoren 2x de bonte mantel *Mimachlamys varia*.

Luc Knijnsberg en Lucette Robertson-Prooot waren op 16-06 op de Engelsmanplaat en vonden daar een mooie, vrijwel gave slanke noordhoren *Colis gracillis* (fig. 6).

Op het lijstje dat André Staal stuurde (Ameland, juni 2022) stonden o.a. de volgende vondsten. Op 12-06 1x bonte mantel *Mimachlamys varia* bij paal 16. Bij paal 18 op 13-06 3x artemisschelp *Dosinia exoleta* en 1x een halfwas klep van de tere hartschelp *Acanthocardia paucicostata*. Een klep van de grote fossiele strandschelp *Maetra stultorum plistoneerlandica* en een groot fragment van de grote hartschelp *Acanthocardia aculeata* werd bij paal 20 op 18-06 gevonden. Op 21-06 verzamelde hij bij paal 7 een klep van de gedoornde hartschelp *Acanthocardia echinata*. Een dag later was André op het strand tussen paal 23 en 25 en daar lagen o.a. twee

Figuur 6. Slanke noordhoren (foto: Luc Knijnsberg).

kleppen van de noordkromp *Arctica islandica* en een gave klep, plus een fragment, van de stevige platschelp *Arcopagia crassa*. Half juli spoelde er heel veel Japans bessenswier *Sargassum muticum* aan. Met dit wier werden er ook veel schelpen aangevoerd. Zo vond Wilbert Kerkhof de volgende soorten onder dit wier (fig. 7):

soort	11-07 / paal 26>29	12-07 / paal 22	14-07 / paal 25
<i>Pholas dactylus</i> (fig. 7)	6 kleppen / 2 fragm.	2 kleppen / 2 fragm.	2 kleppen / 4 fragm.
<i>Crepidula fornicata</i>	ruim 50 ook levend	ruim 100	ruim 50
<i>Ruditapes philippinarum</i>	20 kleppen en dubletten, soms levend	40 kleppen	20 kleppen
<i>Zirfaea crispata</i>	2 kleppen	7 kleppen	-
<i>Ostrea edulis</i>	10 kleppen	10 kleppen	3 kleppen
<i>Magallana gigas</i>	2 kleppen	4 kleppen	2 kleppen
<i>Patella vulgata</i>	-	1x	-

Figuur 7. Pholades aangevoerd met Japans bessenswier (foto: Wilbert Kerkhof).

Wilbert vond tussen het wier ook nog een levende asgrouwe tolhoren *Steromphala cineraria* (deels zichtbaar op fig. 7?). Onder veel wierbossen zaten ook stukken kalksteen en ook soms vuursteen. Dit geeft aan dat het materiaal vermoedelijk uit de omgeving van Het Kanaal moet komen. Ook bij de Langevelderslag werd de pholade *Pholas dactylus* aangetroffen onder dit wier. Ellen van der Niet meldde twee exemplaren op 13-07. En ook bij

Egmond lag er op 16-07 veel van dit wier op het strand. Dennis Leeuw zocht daar ook een tijdje tussen en ook hij meldde o.a. de pholade, het muiltje en de Filipijnse tapijtschelp.

Kees Peeters meldde op 23-08 van Terschelling o.a. 1x tere hartschelp *Acanthocardia paucicostata*, 2x gedoornde hartschelp *Acanthocardia echinata*, 1x brede strandschelp *Mactra glauca* (fig. 8), 1x pleistocene strandschelp *Mactra stultorum plistoneerlandica* en 3x messchede *Solen marginatus*. De lijst werd later nog aangevuld, maar daarover in het volgende verslag.

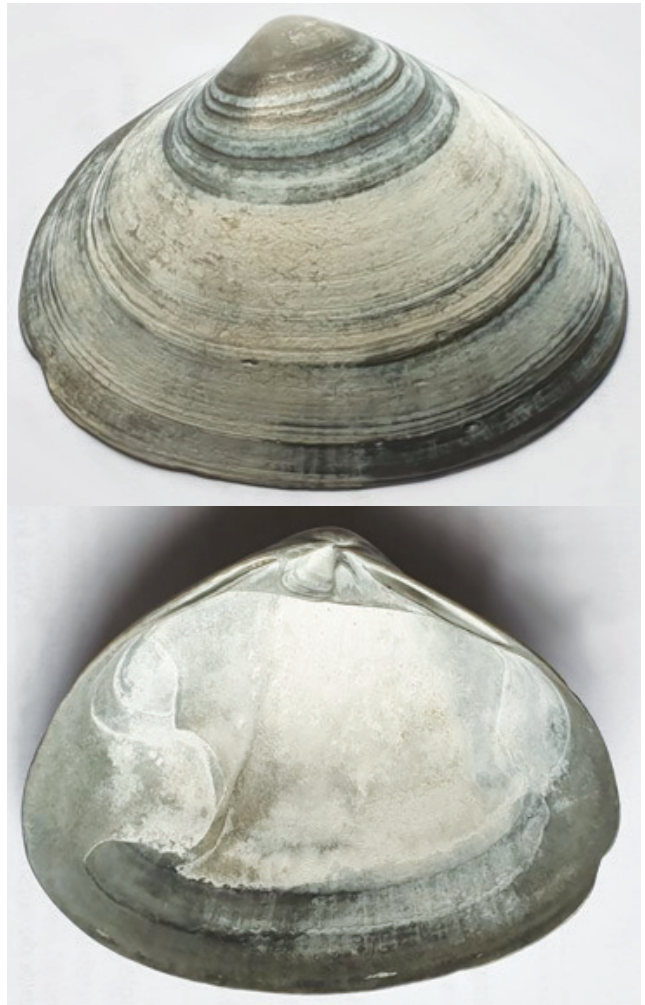
MOSDIERTJES

Van Wilbert Kerkhof kreeg ik een gedroogde bos *Sargassum muticum* die hij op 14-07 meenam van het strand bij Camperduin. Op het steentje waarop dit wier zat, vond ik een kolonie van het empingmosdiertje *Schizomavella linearis*, het breedbladig mosdiertje *Flustra foliacea* en het harig mosdiertje *Electra pilosa*. Op het wier zelf zat een flink aantal bosjes onverwacht mosdiertje *Tricellaria inopinata*.

In de jachthaven bij Fort Harsens werden er een paar stootkussens uit het water gehaald om de begroeiing daarop te bekijken. Er viel een mossel af, die ik meenam om de daarop groeiende mosdiertjes te bekijken. Het waren *Cryptosula pallasiana*, vogelkopmosdiertje *Bugula stolonifera* en zeekantwerk *Conopeum reticulum*.

GEWERVELDEN

Het eikapselseizoen was nog niet begonnen, maar Dennis Leeuw vond op 16-07 bij Egmond vier eikapsels van de gevlekte rog *Raja montagui*.

Figuur 8. Brede strandschelp *Mactra glauca* (foto's: Kees Peeters).

En Wilbert Kerkhof trof tussen al het bessenwier dat hij tegenkwam een tros van 22 eikapsels van de hondshaai *Scyliorhinus canicula*.

Figuur 9. Gevlekte gladde haai (foto: Marion Bilius).

Joop Verkuil en Marion Bilius waren op 22-08 bij Westenschouwen op het strand. Ze liepen van de strandovergang in de richting van de Oosterscheldekering en waren op zoek naar wenteltrapjes *Epitonium clathrus* (ze vonden 28 exemplaren). Bij de Oosterscheldekering aangekomen keerden ze om en lag er opeens een gevlekte gladde haai *Mustelus asterias* op het strand (fig. 9 en 10).

e-mailadres van de CS-man:
rien-tien@ziggo.nl

Figuur 10. Gevlekte gladde haai (foto links: Marion Bilius; foto rechts: Joop Verkuil).